

Yazma Becerisinin Temel Kavramları

Nilay ÇAĞLAYAN DİLBER¹

GİRİŞ

Dil eğitiminin temel amaçlarından biri, öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmektir. İnsanoğlu sırasıyla dinleme, konuşma ve okuma becerilerini kazanmaktadır. Yazma becerisi ise diğer dil becerileri içerisinde bireylerin en son kazandığı beceri olma özelliği göstermektedir. Konuşma ve dinleme becerileri, dil ortamında kendiliğinden edinilebilmekte ancak yazma ve okuma becerileri için öğretim gerekmektedir. Yazma becerisi, diğer dil becerileri ile bütünlük bir şekilde işletilerek geliştirildiği için yazma becerisine yönelik temel kavramlar açısından da diğer becerilerle benzerlikler görülmektedir.

Bu bölümde yazma becerisinin temel kavramlarına iki ayrı başlık altında yer verilmiştir. İlk olarak yazma ile ilişkili temel kavramlar, ardından yazma eğitimi ile ilişkili temel kavramlar açıklanmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi dil becerilerinin bütünlük bir biçimde işletilmesinden kaynaklı metin türü, metin yapısı gibi bazı kavramlara diğer bölümlerde yer verildiği için bu bölümde yer verilmemiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, nilaynilaycaglayan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5314-5754

Serbest yazma: Herhangi bir konudaki duygu ve düşüncelerin istenilen türde yazılmasıdır.

Kontrollü yazma: Sözcük, cümle ve diğer dilsel yapıların doğru şekilleriyle yazılmasıdır.

Güdümlü yazma: Üzerinde düşünülen ve fikir üretilen bir konu üzerine yazı yazılmasıdır.

Yaratıcı yazma: Yaratıcı yazma, metinlerin ve hikayelerin özgün, estetik ve duygusal açıdan zengin bir şekilde yazılmasıdır. Yazarın hayal gücünü, duygusal derinliği ve yaratıcı ifade yeteneğini kullanarak eserler oluşturmayı amaçlar.

Metin tamamlama: Yazılı bir metnin belirli bir ya da birkaç bölümünün boş bırakılarak tamamlanmasıdır.

Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma: Yazılı ya da sözlü bir metnin yeniden farklı cümle yapıları ile yazılmasıdır.

Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma: Yazılı ya da sözlü bir metinden hareketle yeni bir metnin yazılmasıdır.

Duyulardan hareketle yazma: Farklı duyuların harekete geçirilerek duyguların, düşüncelerin ya da izlenimlerin yazılmasıdır.

Grup olarak yazma: Grup halinde işbirliği yaparak yazma çalışması yapmaktır. .

Eleştirel yazma: Belirli bir konunun olumlu ve olumsuz yönlerinin eleştirel olarak yazılmasıdır.

KAYNAKLAR

- Akbaş, E. (2020). Yabancı dil eğitiminde yazma eğitimi yaklaşımlarının gözden geçirilmesi ve yazma becerisinin diğer becerilerle ilişkilendirilmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 3038-3082.
- Aksan, D., (1999). *Anlambilim-Anlambilim Konuları ve Türkçe'nin Anlambilimi*, Ankara, Engin Yayınevi.
- Akyol, H. (2005). *Türkçe İlk okuma yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Badger, R., & White, G. (2000). A process genre approach to teaching writing. *ELT Journal*, 54(2), 153-160.
- Balta, E. E. (2018). The Relationships among Writing Skills, Writing Anxiety and Metacognitive Awareness. *Journal of Education and Learning*, 7(3), 233-241.

- Banguoğlu, Tahsin (1998). Türkçenin Grameri (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baştuğ, M. (2015). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma eğilimi, tutumu ve yazma tutukluğunun yazma başarısı üzerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(180).
- Baştuğ, M., & Keskin, H. K. (2017). Kâğıttan Dijital Yazma Tutumu Ölçeği Güvenirlilik Ve Geçerlilik Çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 58-72.
- Beaugrande, R. De, Dressler, W. U. (1981) Introduction to Text Linguistics. *London and New York: Longman Paperback*.
- Can, R. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Paragraf Düzeyinde Bağdaşıklık ve Tutarlılık*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cheng, Y. S. (2002). Factors associated with foreign language writing anxiety. *Foreign language annals*, 35(6), 647-656.
- Daud, N. S. M., Daud, N. M., & Kassim, N. L. A. (2016). Second language writing anxiety: Cause or effect?. *Malaysian journal of ELT research*, 1(1), 19.
- Demirel, Ö. (2002). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Eckholm, E., Zumbrunn, S., & DeBusk-Lane, M. (2018). Clarifying an elusive construct: A systematic review of writing attitudes. *Educational Psychology Review*, 30, 827-856.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2016). Yazma Tutum Ölçeği'nin (Ytö) Türkçeye Uyarlanması: Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515-524.
- Göçen, G. (2019). The effect of creative writing activities on elementary school students' creative writing achievement, writing attitude and motivation. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(3), 1032-1044.
- Göker, Osman (1996). Uygulamalı Türkçe Bilgileri I (1. Baskı). İstanbul: MEB Yayınları.
- Graham, S. (2006). Writing. İçinde P. Alexander, P. Winne (Ed.), *Handbook of Educational Psychology* (pp. 457-478). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Graham, S., Berninger, V., & Fan, W. (2007). The structural relationship between writing attitude and writing achievement in first and third grade students. *Contemporary educational psychology*, 32(3), 516-536.
- Graham S, McKeown D, Kiuahara S, Harris KR. (2012). A meta-analysis of writing instruction for students in the elementary grades. *Journal of Educational Psychology*. 104(4):879-96.
- Gülyüz, H. (2002). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Güneş, F. (2017). Bitişik Eğik ve Dik Temel Yazı Savaşları . *The Journal of Limitless Education and Research* , 2 (3) , 1-20.
- Güneş, F. & Işık, A. D. (2018). Türkçede Sık Kullanılan Harfler ve Öğretimi . *The Journal of Limitless Education and Research* , 3 (1) , 1-26.
- Halliday, M. A. K. ve Hasan, R., (1976), *Cohesion in English*, London/New York: Longman.
- İşeri, K. ve Ünal, E. (2012). Türkçe Öğretmen Adaylarının Yazma Kaygı Durumlarının Çeşitli Değişikler Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 67-76.
- İpşiroğlu, Z. (2007). Türkçe Öğretiminde Yaratıcılık Almanyadaki Yeni Öğretmenler: Göçmen Kökenli Üçüncü Kuşak. *Dil Dergisi*, 135, 21-27.
- Karadoğan, A. (2018). Alfabeler Arası İmla Geçişleri ve Yeni Türk İmlası. *Yeni Türkiye*, (101), 336-339.
- Karatay, H. (2013). Süreç temelli yazma modelleri: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli. M. Özbay (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (s. 21-48). Ankara: Pegem Akademi.
- Kardaş, M. N., Esendemir, N. ve Kardaş, N. (2021). Türkçe dersi öğretim programlarında yazma eğitimi. M. N. Kardaş (Ed.), *Yazma eğitimi içinde*, 25-55. Ankara: Pegem Akademi.
- Kavcar, C. Sever, S. ve Oğuzkan, F. (2001). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kear, D. J., Coffman, G. A., McKenna, M. C., & Ambrosio, A. L. (2000). Measuring attitude toward writing: A new tool for teachers. *The Reading Teacher*, 54(1), 10-23.

- Keçik, İ., Uzun, L. (2001). *Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Koç, Sadettin, Yeniçeri, Hüseyin, Yağcı, İlyas, Odacı, Serdar, Deniz, Kemalettin, Yıldız, Harun. (2008). *Üniversiteler İçin Dil Ve Anlatım*. Konya: Tablet Yayınları.
- Maden, S., Dincel, Ö., Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), 748-769.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2018). *Yazarlık ve yazma becerileri dersi öğretim programı (Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2019). *Türkçe dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Morris, J., Jehn, T., Vaughan, C., Pantages, E., Torello, T., Bucheli, M., Lohman, D. & Lue, R. (2007). *A student's guide to writing in the life sciences*. Harvard University: C. D. Vaughan.
- Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching*. USA: McGrawHill Publications.
- Öz, F. (2011). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Özbay, M. (2005). Bilim ve Kültür Aktarıcısı Olarak Yazı. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (2), 67-74.
- Özbay, M. ve Zorbaz, K. Z. (2011). Daly-Miller'in Yazma Kaygısı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 33- 48.
- Özdemir, E. (1991). Yazma Öğretimi. İçinde A. Sezer ve F. Oğuzkan (ed.), *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, (ss. 114-129), Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Özdemir, E. (2005). *Eleştirel Okuma*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, O. (2019). Yazma eğitiminde süreç, tür ve süreç-tür temelli yaklaşımların kullanımları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 545-573.
- Özsoy, A. Sumru., Emeksiz, Zeynep Erk., Turan, Ümit Deniz., Uzun, Leyla. (2013). *Genel Dilbilimi II* (Editörler: A. Sumru Özsoy, Zeynep Erk Emeksiz). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Prior, P. (2006). A sociocultural theory of writing. İçinde C. MacArthur, S. Graham, J. Fitzgerald (Eds.), *Handbook of writing research* (pp. 54-66). New York: Guilford.
- Rosenblum, S., Weiss, P. L. & Parush, S. (2003), Product and process evaluation of handwriting difficulties. *Educational Psychology Review*, 15(1).
- Tiryaki, E. N., & Bilgili, S. (2020). Yabancılarla Türkçe öğretimi ders kitaplarının tür odaklı yazma yaklaşımı bağlamında karşılaştırılması. *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yeni Yönelimler* 2, 79- 100.
- Tompkins, G. E. (2008). *Teaching writing: Balancing process and product*. Boston: Pearson.
- Türk Dil Kurumu. (2015). *Genel Açıklamalı Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Uludağ, E. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeyleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 97-114.
- Ungan, S. (2007). "Yazma Becerisinin Geliştirilmesi ve Önemi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), s. 461-472.
- Ülper, H. (2008). Bilişsel süreç modeline göre hazırlanan yazma öğretimi programının öğrenci başarısına etkisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Wikipedia, *Atatürk'ün el yazısı ile Türkçe*. Erişim Tarihi: 20.07.2023. Erişim Adresi: https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Atat%C3%BCrk%27%C3%BCn_el_yaz%C4%B1s%C4%B1_ile_T%C3%BCrk%C3%A7e.png